

4 Σεπτεμβρίου 1192

Ριχάρδος και Σαλαδίνος

Είχαν κιόλας περάσει 90 χρόνια από την πρώτη σταυροφορία και τα μίση είχαν αμβλυνθεί στους Αγίους Τόπους. Χριστιανοί Ευρωπαίοι και μωαμεθανοί Άραβες ζούσαν ειρηνικά, φιλικά κι ελεύθερα. Υπήρχε, όμως, και κάποιος ιππότης Ρεζινάλντ ντε Σαντιγιόν. Κυριεύσε μια πόλη, το Κάρακ, την ονόμασε βασιλαιο κι έκανε τον εαυτό του βασιλιά της. Κάποτε, βαρέθηκε να κάθεται, θυμήθηκε τον ιερό σκοπό των σταυροφόρων κι άρχισε να κάνει επιδρομές. Κυρίαρχος της Συρίας, ο Σαλάχ ελ Ντιν (Σαλαδίνος των Βυζαντινών) δε ρισκάρισε την ειρήνη για το χατίρι του. Ο «βασιλιάς του Κάρακ» αποθρασύνθηκε. Χτύπησε ένα μεγάλο караβάνι, σκότωσε πολλούς κι αιχμαλώτισε περισσότερους. Ανάμεσα στα λάφυρα, βρισκόταν κι η αδερφή του Σαλαδίνου, ο οποίος έγινε θηρίο. Ορκίστηκε να σκοτώσει τον Ρεζινάλντ με τα ίδια του τα χέρια. Βασιλιάς στην Ιερουσαλήμ, ο Γκι ντε Λουζινιάν υποστήριξε τον χριστιανό Ρεζινάλντ κατά του άπιστου Σαλαδίνου. Οι σιδερόφρακτοι σταυροφόροι συγκρούστηκαν μέσα στη ζέστη με τους Άραβες καβαλάρηδες κοντά στη λίμνη Τιβεριάδα. Είχαν, αντί για φλόμπουρο, τον Τίμιο Σταυρό. Ήταν 4 Ιουλίου 1187. Οι αγέρωχοι ιππότες διαλύθηκαν. Ο Γκι ντε Λουζινιάν κι ο Ρεζινάλντ ντε Σαντιγιόν αιχμαλωτίστηκαν. Ο Σαλαδίνος χάρισε τη ζωή στον Γκι και σκότωσε τον Ρεζινάλντ με το μαχαίρι του. Ο Τίμιος Σταυρός στάλθηκε στη Δαμασκό.

Όμως, τα δεινά για τους χριστιανούς δεν είχαν τελειώσει. Ο Σαλαδίνος χτύπησε την οχυρωμένη Άκρα και την κυριεύσε. Μετά, βάδισε στην Ιερουσαλήμ. Την κυριεύσε σε δώδεκα μέρες. Έπειτα, πολιορκήσε την Τύρο, δεν κατάφερε να την πάρει και γύρισε στη Δαμασκό. Ήταν το 1188 κι ο Σαλαδίνος είχε φτάσει τα 50, πλούσιος σε εδάφη, πείρα και σοφία. Στους χριστιανούς είχαν απομείνει η Αντιόχεια, η Τύρος και η Τρίπολη της Συρίας.

Στην Ευρώπη, τα νέα έφτασαν καθυστερημένα. Έγινε σάλος: Τα Ιεροσόλυμα κι ο Τίμιος Σταυρός στα χέρια των άπιστων! Ο Φρειδερίκος Α΄ Μπαρμπαρόσα της Μαγεντίας ([βλ. 4.3.1152](#)

) κίνησε, στα 1189, να πάρει πίσω τους Αγίους Τόπους. Δεν έφτασε ποτέ στον προορισμό του. Ο στρατός του αποδεκατίστηκε κι ο ίδιος πνίγηκε σε ένα ποταμάκι της Κιλικίας (1190).

Αυτός που έκανε κέφι μια περιπέτεια στην Παλαιστίνη, ήταν ο Ριχάρδος Α' ο Λεοντόκαρδος. Μόλις είχε γίνει βασιλιάς της Αγγλίας (1189). Έπεισε τον Φίλιππο Αύγουστο της Γαλλίας (1180 - 1225) να πάνε μαζί. Ξεκίνησαν την ίδια εκείνη χρονιά (1189), σκάλωσαν μισό χρόνο στη Σικελία, πέρασαν από την Κύπρο, την οποία ο Ριχάρδος κατέλαβε και τη χάρισε στον άστεγο Γκι ντε Λουζινιάν, και τον Ιούλιο του 1191 φτάσανε στην Άκρα, για να τη βρουν πολιορκημένη από τους παλιούς σταυροφόρους. Ο Ριχάρδος την κυρίευσε μέσα σε ελάχιστες βδομάδες και ζήτησε λύτρα 200.000 χρυσά, 1600 σκλάβους και τον Τιμιο Σταυρό.

Ο Σαλαδίνος δέχτηκε. Ο Ριχάρδο έμεινε μόνος αρχηγός καθώς ο Φίλιππος Αύγουστος αρρώστησε και γύρισε στη Γαλλία.

Άλλη μια νίκη του Ριχάρδου, μέσα στο 1191, απέφερε μια συνθήκη με τον Σαλαδίνο, το 1192. Στους σταυροφόρους έμεναν όλες οι παράλιες πόλεις και η μισή Ιερουσαλήμ. Για τους προσκυνητές υπήρχε η αμοιβαία δήλωση ότι θα ήταν ασφαλείς.

Την ίδια χρονιά, μια εξέγερση στα ανατολικά της Συρίας απασχόλησε τον Σαλαδίνο. Ο Ριχάρδος άρπαξε την ευκαιρία και βάδισε να πάρει και την υπόλοιπη Ιερουσαλήμ. Έφτασε είκοσι χιλιόμετρα έξω από την πόλη και στάθηκε: Τα πηγάδια ήταν δηλητηριασμένα. Ο ίδιος αρρώστησε και έκανε υψηλό πυρετό. Μέσα στη ζάλη του, ζητούσε φρούτα και κάτι δροσερό να πιει.

Ο Σαλαδίνος ξεμπέρδευε με την εξέγερση, βρήκε ενισχύσεις και βάδισε εναντίον των σταυροφόρων. Έμαθε τα χάλια του αντιπάλου του και στάθηκε. Του έστειλε τον προσωπικό του γιατρό, αχλάδια, ροδάκινα και πάγο. Ο Ριχάρδος έγινε καλά κι έσπευσε να συναντήσει τον σωτήρα του. Οι δυο αντίπαλοι συμφώνησαν να σταματήσουν τον πόλεμο. Ήταν 2 Σεπτεμβρίου 1192, όταν υπογράφηκε η συμφωνία. Ίσχυσαν οι προηγούμενοι όροι, εκτός από την Ιερουσαλήμ: Έμενε ολόκληρη στον Σαλαδίνο.

Στις 4 Σεπτεμβρίου 1192, άρχισαν γιορτές με κοινούς αγώνες σταυροφόρων και Αράβων. Έπειτα, οι δυο άντρες αποχαιρετίστηκαν. Ο βασιλιάς της Αγγλίας δήλωσε πως θα γυρνούσε σε τρία χρόνια, να πάρει την Ιερουσαλήμ. Ο Σαλαδίνος απάντησε πως, αν επρόκειτο να χάσει την ιερή πόλη, μόνο από τον Ριχάρδο ήθελε να νικηθεί.

Ποτέ δεν ξανασυναντήθηκαν.

1904: Με διάταγμα του τσάρου, καθορίζονται αυστηρά τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των Εβραίων υπηκόων της Ρωσίας.

1916: Στον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο, οι σύμμαχοι της Αντάντ κατατροπώνουν τα στρατεύματα των κεντρικών αυτοκρατοριών στη μάχη του Σομ, στην Ανατολική Γαλλία.

1944: Οι σοβιετικές δυνάμεις εισέρχονται στην κατεχόμενη Γιουγκοσλαβία κυνηγώντας τα γερμανικά στρατεύματα που υποχωρούν. Την επομένη, θα αποκτήσουν επαφή με τους παρτιζάνους του Τίτο.

1947: Στην αμερικανική πρεσβεία στην Αθήνα συναντώνται οι ηγέτες του Λαϊκού κόμματος, Κωνσταντίνος Τσαλδάρης, και των Φιλελευθέρων, Θεμιστοκλής Σοφούλης, υπό την διαμεσολάβηση των παρόντων στη συνάντηση Αμερικανών Μακβί και Χέντερσον. Οι Έλληνες πολιτικοί συμφωνούν στον σχηματισμό κυβέρνησης συνασπισμού υπό τον Θεμιστοκλή Σοφούλη με αντιπρόεδρο τον Κωνσταντίνο Τσαλδάρη. Η κυβέρνηση ορκίστηκε στις 6 του μήνα, ενώ είχε προηγηθεί (στις 5) διαμαρτυρία των κομμουνιστών ανταρτών στον ΟΗΕ, από τον οποίο ζητούσαν συμμετοχή εκπροσώπων τους σε αντιπροσωπευτική κυβέρνηση.

1978: Ο Γεώργιος Ράλλης είναι ο πρώτος Έλληνας υπουργός (Εξωτερικών), που γίνεται επίσημα δεκτός στη Σοβιετική Ένωση.

1984: Το Προοδευτικό Συντηρητικό κόμμα του Μπράιαν Μαλρόνεϊ σημειώνει σαρωτική νίκη κατά των Φιλελευθέρων του πρωθυπουργού Τζον Ν. Τάρνερ στις γενικές εκλογές στον Καναδά.

1990: Δεκαεπτά χρόνια μετά το αιματηρό πραξικόπημα στη Χιλή, που οδήγησε στη δικτατορία της χούντας του Πινοσέτ, η τέφρα του άγρια δολοφονημένου πρωθυπουργού Σαλβαντόρ Αλιέντε τοποθετείται σε ειδικό μαυσωλείο στο Σαντιάγο.

2006: Πραγματοποιείται επίσκεψη αστραπή του προέδρου της Ρωσίας, Βλαντιμίρ Πούτιν, στην Αθήνα, με στόχο την απεμπλοκή από τις δυσκολίες στην υπογραφή οριστικής συμφωνίας για την κατασκευή του αγωγού αερίου Μπουργκάς – Αλεξανδρούπολη.

Η 4^η Σεπτεμβρίου στον πολιτισμό

4 Σεπτεμβρίου 1620

Οι άποικοι του Βορρά

Το πρώτο τέταρτο του ΙΖ' αιώνα, την Αγγλία κυβερνούσε ο Ιάκωβος Α' (1566-1625) βασιλιάς της Σκωτίας απ' όταν έγινε ενός έτους και διάδοχος της Ελισάβετ, μετά τον θάνατό της. Παρίστανε τον στυλοβάτη του αγγλικανισμού σε σημείο να γίνει μισητός σε καθολικούς και προτεστάντες. Ήταν η εποχή που άνθιζε η αίρεση των πουριτανών: Στρέφονταν εναντίον των τύπων στην εκκλησία, θεωρούσαν απάτη το στέμμα, ζούσαν αυστηρή ιδιωτική ζωή και πίστευαν βαθιά στην αρετή της ανεξιθρησκίας. Ανάμεσα στα μέλη της κοινωνίας τους συγκαταλεγόταν κι ο κατοπινός πολέμιος του στέμματος, Όλιβ Κρόμβελ ([βλ. 9.2.1649](#)), καθώς κι ο γραμματέας του συγγραφέας Ιωάννης Μίλτον (1608-1674). Ο Ιάκωβος εξαπέλυσε τρομερό διωγμό εναντίον των πουριτανών. Πολλοί αναγκάστηκαν να καταφύγουν στην Ολλανδία. Άκουσαν για μια παραδεισένια αποικία, την Βιρτζίνια, στη Βόρεια Αμερική.

Στις 4 Σεπτεμβρίου 1620, το πλοίο Μείφλάουερ απέπλευσε από την Αγγλία. Στ' ανοιχτά, μεταφορτώθηκαν σ' αυτό πουριτανοί εξόριστοι. Ύστερα από χίλιες περιπέτειες, μια θαλασσοταραχή έριξε το καράβι στην αμερικανική ακτή, πάνω από το ακρωτήριο Κοντ, πολύ πιο βόρεια από τη Βιρτζίνια που ήταν ο προορισμός τους. Οι άποικοι το θεώρησαν θέλημα θεού, δημιούργησαν την αποικία της Μασαχουσέτης και ίδρυσαν την πόλη Νέο Πλίμουθ. Συμφώνησαν και υπέγραψαν πως όλοι θα υπακούουν στις αποφάσεις της πλειοψηφίας, υπόδειξαν εκπροσώπους και ανακήρυξαν νόμο τους την Αγία Γραφή. Στη Μασαχουσέτη, όλοι μπορούσαν να εκλεγούν, η μόρφωση ήταν υποχρεωτική για όλα τα παιδιά, καθένας μπορούσε να έχει γη μόνον όση χρειαζόταν για να ζήσει, ενώ απαγορευόταν να υπάρχουν σκλάβοι. Στη Μασαχουσέτη δημιουργήθηκε το μοντέλο της πολιτείας του Βορρά που το μιμήθηκαν αργότερα όλες οι βόρειες αποικίες. Τον ίδιο καιρό, στη Βιρτζίνια χτιζόταν το μοντέλο της πολιτείας του Νότου.

Επί δυο αιώνες, το ετερόκλητο πλήθος των αποίκων θήτευε στους διαφορετικούς τρόπους ζωής, γαλουχώντας τους Βόρειους και τους Νότιους, με κύρια αντίθεση το θέμα των δούλων. Όταν ο Αβραάμ Λίνκολν θέλησε να καταργήσει τη δουλεία ([βλ. 1.1.1863](#)), οι Αμερικανοί ήταν ώριμοι να αλληλοεξοντωθούν.

1965: Πεθαίνει ο Γάλλος ακαδημαϊκός Αλμπέρτ Σβάιτσερ, νόμπελ ειρήνης (1952) για την προσφορά του στην περίθαλψη των μαύρων της Αφρικής, όπου έζησε επί πολλά χρόνια. Γεννήθηκε το 1875.

1972: Στο Μόναχο, ο Αμερικανός κολυμβητής Μαρκ Σπιτς γίνεται ο πρώτος αθλητής που κερδίζει επτά χρυσά μετάλλια σε μια Ολυμπιάδα: 100 και 200 ελεύθερο, 100 και 200 πεταλούδα και 3 σκυταλοδρομίες. Το ρεκόρ του έσπασε στην Ολυμπιάδα του Πεκίνου (2008) ο επίσης Αμερικανός Μάικλ Φελπς κερδίζοντας οκτώ χρυσά μετάλλια (με αμφιλεγόμενο το έβδομο από αυτά).

2011: Οι Αλεξάνδρα Τσιάβου και Χριστίνα Γιαζιτζίδου κερδίζουν το χρυσό μετάλλιο στο παγκόσμιο πρωτάθλημα κωπηλασίας, στη Σλοβενία, νικώντας στην κατηγορία «διπλό σκιφ ελαφρών βαρών».